

ex Mesuæ sectione octaua repete, tantum addam pulueres condimentis destinatos.

Puluis minutarum specierum recipit zingiberis albi lib. vnam, piperis boni vnc. quatuor, nucis moschatae vnc. duas, caryophyllorum, granorum paradisi ana vnc. vnam, cinnamomi electi sem. unciam fiat puluis.

Puluis albus recipit zingiberis albi & purgati lib. vnam fiat puluis. Puluis eximius finis vulgò dictus, recipit zingiberis albi sem. libram, granorum paradisi vnc. duas, tritis his simul misce croci drach. duas, & acetum paulatim affunde, vt croci colorem induat, diu & multum tunde simul omnia.

Librae vni sacchari misce cinnamomi vnciam vnam, habes puluerem ducis.

SECTIO NONA

de oleis.

OLEI genera quatuor demonstrauimus in Mesuæ, quorum primum est oleum ex oliuis maturis, aut immaturis expressum, quod oleum absolutè dicitur, aut cum vulgo oleum commune. Alterum est quod ex seminibus oleaginis exprimitur. Tertium quod vi ignis tollitur aut descendit. Quartum quod oleo constat: sed qui plantarum partes ac animalium sunt
id

incoctæ.

Primum genus tanquam cuius perspicuum sciens omitto, reliqua tria persequar.

Oleum igitur amygdalarum dulcium *Secundum genus.* fit ex amygdalis non depellatis, in mortario lapideo pertrititis, in offas collectis, quæ calentis aquæ vapore, in quo diu subiguntur manibus, ubi calent calatho spartaceo, aut sacco cannabino calenti inuolutæ, torculari calido exprimuntur in oleum clarissimum & dulcissimum. Aliter quoque fieri in Mesue docuimus.

Sic fit oleum ex amygdalis amaris, pistatiis, strobilis, nucibus auellanis, Indicis, balaño myrsica, nucleis persicorum, cerasorum, seminibus cucurbitæ, cucumeris, melonum, ricini, staphidos agricæ, cnici, cannabis, lini, papaueris, hyoscyami, & cæteris oleaginis, quæ etiam per genus tertium extrahi possunt.

Mesues.
Oleum laurinum fit ex baccis lauri maturis recentibus, tritis in pila, incoctis aqua, & torculari expressis.

Sic ex baccis recentibus myrti, iuniperi, terebinthi, lentisci fieri potest oleum simplex. In usu autem frequentiore est compositum, de quo in quarto genere. Laurinum autem id ex Gallia Narbonensi ubi magnus est

ha

harum baccharum recentium prouentus, ad nos mittitur.

Tertium genus. *Oleum ouorum fit ex uitellis ouorum elixando duratis triginta aut circiter, qui manibus friati in sartagine plumbata frignantur igni mediocri, mouendo coehleari donec rubescant, & oleum ab his resoluatur & profuat.*

Alios huius olei modos lege in Mesue, alii facculo & torculari exprimunt.

Mesues. *Oleum iuniperi fit segmentis ligni iuniperi, uase solido conclusis, incenso circa id igni luculentio, ut in uas subiectum descendat oleum.*

Cætera ad hoc oleum pertinentia & ad alia, quæ eodem fiunt modo ex Mesue repetite, item quæ ratione fiat oleum philosophorum, tartari, & alia eius generis permulta, quæ, quia ibi fusius sunt explicata, neque multo usu non celebrata, nunc putavi pluribus verbis explicanda.

Quartum genus. *Olea quarti generis ex plantarum, & animalium quorundam partibus, ubi harum uires macerando, & coquendo traxerunt, collantur, exprimuntur quæ, & humor si quis in oleum largior transit, coctione absumitur. Et quæ olea cum succis liquidis fiunt, aut sicis quidem vel liquoribus: sed humore, ut vino solutis ad humoris consumptionem percoquantur, ne humor ille excrementosus*

fus

sis oleo putrendi, & situm ducendi occasio-
nem afferat, succi consumptionem indicat
oleum spathula iniectum igni, nam si ardet,
purum est: si crepitat succum habet adhuc re-
liquum. Ad hæc feruendo in lebete crepitat
cum succo, & bullas egerit: vbi absumptus,
tranquillum est, & gutta in manu succum
subiectum ostendit oleum supernatans.

Olea quibus flores miscentur æstiuo in-
solatu magis coquuntur, aut igni lento, aut
vetroque.

Olea ex animalibus facienda viuua ipsa reci-
piunt, vt in his moriantur scorpiones, serpen-
tes, ranæ, formicæ, vulpes.

*Oleum rosatum Nicolao sic fit, Rosarum tri-
tarum sesquilibra coquitur diu in olei loti libris
duabus vase duplici, tela alba exprimatur &
torculari.*

Hodie rosas recentes, etiam non exun-
guatas oleo omphacino. aut loto, dies, aut
etiam menses aliquot in sole macerant vase
vitreo, aut siliceo. Postea hyeme, aut vt ædi-
tèpore pauco succo rosarū aut vino adiecto
coquant in vase duplici ne vrendo graue-
olentiam acquirat, sicque reponūt. Similiter
ex floribus violarum chamæmeli fit Mesue
chamæmelinum cum oleo dulci etiā in va-
se duplici coquendum. & ex floribus melilo-
ti, anethi liliorum, iridis, leucoci lutei nym-
phæ:

*Quartum
genus olei
per impres-
sionem.
Mes.*

phacæ: sed à liliis apices crocati tollendi.

Oleum cydoniorum. Oleum melinum fit ex cydonijs acerbis tri-
Mesues. quidecim, dein cum succo cydoniorum coctis in
 uase duplici ad horas circiter quatuor. Carnem
 & succum muta, rursus insola, & coque ut dixi,
 idque bis aut ter repete, cola, repone.

Cydonia sunt qui cortice & semine pur-
 gent, purgatione tamen nihil opus est, nisi
 impura sint aut semiputria.

Mesues. Oleum mastichinum recipit olei rosati unc.
 duodecim, mastiches unc. tres, uini boni unc. octo,
 coque ad uini consumptionem.

Fit hodie ex oleo vulgari, cum tamen
 aut rosato, aut omphacino, aut saltem loto
 confici debeat in vase duplici. Cōsumpto-
 que propemodum vino mastiche pertrita
 paulatim affunditur continenter mouendo,
 donec erit liquata & permista. Coctioe lon-
 giorē examinatur.

Oleum myrtinum recipit myrtarum recen-
 tium selibram, olei omphacini, aut loti sesqui-
 libram: insola, aut coque cum uini albi au-
 steri uncijs quatuor ad uini consumptionem. Fit
 etiam per expressionem, & per decoctionem in
 aqua, donec oleum supernatet quod concha s-
 parandum est.

Oleum nardinum Mesue recipit spica nar-
di uncias tres, uini & aque ana uncias duas &
dimidiam, olei sesamini selibram, coque in uase
duplici lento igne horis circiter quatuor, sepe
mouendo.

Seu ad aquæ & uini consumptionem:
sed prius infundatur spica aquæ & uino. Fit
etiam sepe oleum nardinum descriptione
Nicolai Alexandrini efficax: sed sumptuo-
sum magis, à quo etiam componendi mo-
dus abundè explicatur.

Oleum costinum recipit costi amari unc. Mesues.
duas, casie unciam unam, extremitatum sampsu- *unc. octo
ebi unc. octo, uini odori quantum *sufficit in- aut circi-
fundere hoc biduo, olei sesamini lib. duas, coque ter.
horis septem, seu ad uini consumptionem, expri-
me, repone.

Aut costum uetum, galanga maior hodie
dictum, sumè dum, aut eius loco radix enu-
læ campanæ, aut sulphii, aut similis, potius
quàm quæ uulgò est in officinis qualitatum
insignium expers.

Oleum rutaceum fit ex folijs rute recentibus,
oleo maceratis, & æstate tota insolatis, qua
exacta coquitur, exprimitur, reponitur, sic fit
oleum menthe, absynthij.

Oleum euphorbij fit ut oleum mastichinum.

Eup

Euphorbium enim tritum, aut si recens & molle est, minutim confectum oleo cum uino feruenti paulatim immittatur, & ad uini consumptionem semper mouendo coquatur.

Oleum castorij Nicolai fit ex castorij unc. una, cocta in olei lib. una, ad consumptionem tertie partis castorem retinenda.

Coquitur etiam id oleum cum pauco uini, ut unc. duabus nam si per se coquatur, & oleum vrendo nigrescit, & castorium uane scit. Potest tamen sine uino in sole coqui sæpe mouendo.

Oleum uulpinum Mesue sic fit, Vulpes integra tantum exenterata coquitur in aque fluuiialis & marine aut salse, ana sextario uno, olei antiqui clari sextarijs duobus & dimittit, coque ad aque consumptionem, & uulpis carniū dissolutionem exprime & repone.

Oleum lumbricorum fit ex lumbricis in uino albo diligenter lotis, & oleo, & pauco uini rubri incoctis ad uini consumptionem, deinde colatur & exprimitur leuiter oleum, ac reponitur. Sunt qui tritos deinde lumbricos eidem oleo permiscant in unguenti formam, nec inutiliter.

DE VNGVENTIS SE-

ctio decima.

Paulus. c. **V**NGVENTVM, quia partibus inungitur, dictū, crassius est oleo, liquidius

cc